

**RIETĀ
SARKANS
GULBIS KVĒL
BEZ NOSTALGIJAS**

VIŅA VIZĪTKARTĒ RAKSTĪTS: **JURIS KULAKOVS**, MŪZIĀIS BRĪVMĀKSLINIEKS.
KO GAN TUR VĒL PIEBILST. **TOTALA LĒGENDA**

FOTO – JĀNIS DEINATS (FOTOCENTRS)

– Droši vien apzinies, ka esi leģendārs tips – šā vārda labākajā nozīmē...

– Esmu. Njā... Bet pašlaik ir atkal citādi laiki, pašlaik... kā lai saka... pašlaik iet tā mierīgāk. Šobrīd vienkārši esmu profesionāls mūziķis ar leģendāru pagātni, tā varētu teikt.

Man, paldies Dievam, ir akadēmiskā izglītība un es varu darboties dažādās jomās, ne tikai rok-mūzikā. To arī daru. Ar populāro mūziku ir tā: te tā ir un te tā jau ir vakardiena. Šai ziņā pilnīgi atbalstu Nauri Puntuli, kurš savulaik pameta «Pērkonu». Brīdī, kad viņš bija balss nostādīšanas stadijā, nebija vairs iespējams vienlaikus nodarboties ar akadēmisko dziedāšanu un dziedāt ar mums. Tagad viņš ir Nacionālās operas solists, katedras vadītājs Mūzikas akadēmijā, un tas ir normāli. Tas pats ar Ingu Pētersonu: ja nebūtu kļuvis par operdziedoni, ko viņš tagad darītu? Dziedātu *Vecā ratiņa* aptaujā?

– Tevi reizēm nemāc nostalgija pēc «Gulbja» laika?

– Laiks tiešām bija grandiozs, un tas, ko piedzīvojām visa šā sakarā, bija skaisti. Bet nostalgijas man nav. Nekas nav mūžīgs. Mēs dzīvojam šodien. Arī šim laikam nev nekādas vainas. Citi jaukumi.

– Manas paudzes «jauniešiem», ja vēl drikstam sevi tā saukt, protams, liekas, ka «Pērkons» bija, ir un būs. Nemirstīgs.

– Tā arī ir. Šobrīd «Pērkons» ir leģendāra klasiska grupa, līdzīgi kā kaut kādi *Rolling Stones* vai kas. Mēs spēlēsim, kamēr vien varēs uzvilkties uz skatuves.

– Tas priecē. Patiešām.

– Bet mēs jau esam klasiski, mēs vairs neesam šā brīža aktualitāte.

– Vai tavs dzīvesveids atbilst klīšejai «brīvmākslinieks»? Un klīseja ir – «krāsaini tērpi, puķes un lūpas», tu jau zini...

– Uz plūšanos, kāda tā bija «Pērkonā» ziedu laikos, vairs prāts nenesas... Vairāk esmu jau izpļosījies, tas ir viens. Otrs – plūšanos jau notiek koncertos, līdz ar to pēc koncerta neko tādu vairs negribas, labāk pavada laiku šaurā lokā ar tuvākajiem draugiem.

...Patiesībā – tikko saku vienu, domāju otru, un nekāds nav nepārprotami. Piemēram: man nepatīk dejot. Bet patiesībā man patīk dejot. Nepatīk tas, ka nevienā publikā vairs nevar justies *incognito*; traucē tas, ka zinu, ka mani daudzi pazīst. Bet nu, ja esmu kārtīgi... baudījis vīnu, tad jau atkal viss ir kārtībā. Tad man vienalga, cik šaura vai plaša ir publika, tad tā var būt arī pavisam liela.

– Traucē apziņa, ka tevi pazīst?

– Dabiski. Daudz ērtāk, ja nepazīst. Droši vien izklausīsies pastulbi, bet ilgu laiku pat kautrējos iet apģērbu veikalos, kaut ko piemērit un pirkt... Astoņdesmitos gados es, iespējams, vispār neko nepirku Latvijas veikalos. Tas bija ļoti divaini. Man bija kompleksi, jā.

– Un tagad?

– Tagad nav tik traki. Tagad viss ir mainījies.

Bet reiz Francijā franču mākslinieks šai sakarā pateica ļoti labi: «Arī Francijā tu esi rokzvaigzne.»

– Tātad no tā nekur nevar izbēgt?

– Nu, tā iznāk.

– Tu daudz strādā?

– Esmu pret sevi stipri kritisks. Ar to varētu izskaidrot, ka neesmu grafomāns. Neesmu izdarījis neko vairāk par to, cik no manis prasīts. Ja kādreiz kāds jautā, vai man nav kādas dziesmas, tīru sirdsapziņu varu atbildēt: «Nē, man nav.» Reizēm cilvēki nesaprot, kā var būt, ka man mājās nav nošu, kuras vēl nekur nav atskaņotas.

Nesteidzos, nepierakstu neko tādu, kas man liekas nepieņemams. Improvizēju, kamēr izkristalizējas kas tāds, ko varu akceptēt pilnībā.

Tīrā veidā mūzika nāk tad, ja viss ir gatavs. Bet tas notiek bieži. Daudz kas atkarīgs no racionālām lietām – tehnika, tehnoloģija, tas, kā visu saliec kopā... Tāda arhitektūra. Bet pats galvenais ir tas iedvesmas mirklis. Citādi – vari būvēt, cik labu konstrukciju vien vari, bet, ja mūzika nebūs aparāta, – neskanēs. Ja tajā nav enerģijas, nav pozitīvā lādiņa, tad pārējais to neglābs.

– Ko tu darītu, ja nebūtu mūziķis?

– Grūti atbildēt... Prātā nāk tikai izklaides... Kādreiz «Pērkonā» laikos, kad radās visi tie aizliegumi, reizēm aizgāja tik tālu, ka likās – jāmaina profesija. Tad domāju – un tas mani tiešām interesēja –, ka varbūt jāstājas Garīgajā seminārā. Tas vismaz bija atdalīts no valsts...

1975. gads, Livānu 1. vidusskolas ansamblis. JURIS KULAKOVS – bungas, pa kreisi – Guntis Urtāns, tagad kapelas «Vecie draugi» lideris, pa labi – Imants Kalniņš, tagad uzņēmējs.

No armijas laimīgā kārtā izvairījies, jo esmu stipri tuvredzīgs. Ja tā nebūtu, es, protams, būtu ielūgts trako, *atlaids* kādu maniakālo depresiju, kā to darīja visi mani draugi.

– Vai kādreiz tiešām neesi jūties drusku... traks? Autsaiderisma nozīmē, «mākslinieciskas šizības» nozīmē...?

– Njā... Hm... Interessants jautājums... Te var visādi. Te var pozēt un teikt, ka jā. Te var nepozēt un teikt, ka nē, jo esmu vienkāršs garīga darba proletāriets un man nav laika nodarbo-

Ar «Menuetu» 1979. gadā.

ties ar mulķībām... Un var teikt: jā, paskaties uz manu mašīnu; paskaties uz manu frizūru, kura nav mainījies kopš padsmīti gadiem, uz brīļu formu, uz dzīvesveidu...

– Tas arī nav mainījies?

– Tas ar neko nav mainījies. Vienīgais, kas mainījies – vairs nelietoju alkoholu. Gadus piecus to nedarīju vispār, tagad mazliet iebaudu vīnu. Man īpaši tuvs ir viss, kas saistīts ar Franciju – kultūra, mūzika, valoda un, jā, arī vīni.

– Kas tev var izstāties no līdzsvara?

– Pašpārliecināti mulķi – tos nevaru ciest. Tie var padarīt mani traku.

– Bet grūti tev izvest, ne?

– Jā, jā, ļoti grūti. Pēdējā laikā no tādām situācijām labāk izvairo. Jaunībā drusku mācījies karatē, un vienu no cīnītāju bausļiem ievēroju arī dzīvē: vienmēr līdz pēdējam mirklim izvairīties no kauņas, lai cik arī labs cīnītājs tu būtu. «Menueta» laikos viens no Blūma mīļākiem teicieniem bija: nestrīdies ar neļēgu. To gan viņš pats darīja nepārtraukti, visās instancēs mēģinādamas pierādīt, cik «Menuets» ir labs un cik Imanta Kalniņa mūzika ir ģeniāla, un cik ļoti tas viss vajadzīgs komjauniešiem...

– Kādreiz strīdies?

– Jā, bet tas notiek ļoti ātri – pasaku, ko domāju, un miers. Nevaru iedomāties, kā tas ir: sastrīdēties un pēc tam nedēļu nesarunāties.

– Tev ir ģimene?

– Ģimene bija. Izšķīrāmies. Ir meita Justīne, viņa mācās trešajā klasē, spēlē vijoli.

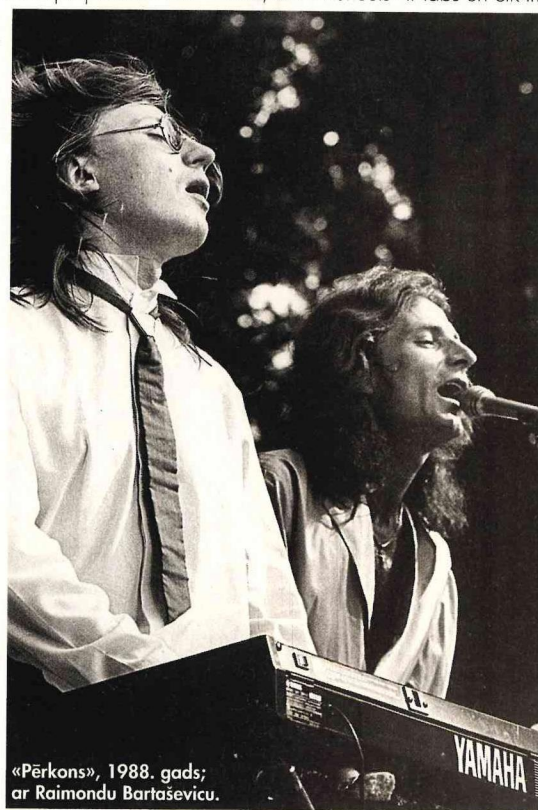
Pašlaik – var teikt, ka pašlaik man arī ir ģimene. Dzīvoju kopā ar draudzeni. Viņa ir māksliniece.

Ģimene vispār ir viens ļoti... ļoti... Tā ir ļoti nopietna lieta. No vienas puses, protams, tā *iestādīts no Dieva*, un tas viss ir normāli. No otras puses, kad satiekas divi diezgan lieli ego, kuri ir personības paši par sevi un kuriem ir grūti pārkāpt savai lepņībai, savam ego, piekāpties un iziet uz kompromisiem, tad arī sākas...

Sākumā viss ir skaisti. Problēmas sākas tad, kad iesākas normāla dzīves proza. Tā lielākā māksla ir to visu saglabāt.

– Pēc dabas esi vientuļnieks?

– Esmu, jā. Tādi lielākā vai mazākā mērā ir visi mūziķi. Daudz kas atkarīgs no cilvēka. Es droši vien esmu vairāk intraverts nekā ekstraverts. Ja man kaut kas jādara, tad ir pilnīgi nepieciešams, lai es būtu viens.

«Pērkons», 1988. gads; ar Raimonu Bartaševicu.

– Kā tiec galā ar sadzīvi?

– Protu visu, bet nedaru neko, apmēram tā. Nekārtība mani netraucē, jo viss samests pa slāņiem notikumu secībā. Instrumenti – tie gan ir kārtībā, tas laikam vienīgais.

Mans dzīvoklis faktiski ir pilnīgs pretstats manu vecāku mājai, kuru mamma uztur ideālā kārtībā un tīrībā.

– Kādas tev ir attiecības ar vecākiem? Viņi akceptē tavu nodarbošanos, ▶

tavu dzīvesveidu?

– Attiecības, varētu teikt, ļoti labas. Joprojām. Varbūt viņus drusku skumdina manas ģimenes dzīves problēmas, jo paši draudzīgi nodzīvojuši visu mūžu. Faktiski esmu uzaudzis ļoti normālā ģimenē. Vecāki mani vienmēr atbalstījuši, man ar viņiem nav bijis konfliktu. Visnopietnākās domstarpības bija par to, ka mani mati bija garāki nekā visiem normāliem jauniešiem, bet tās faktiski nebija nekādas domstarpības. Mana mamma, redz, bija skolotāja.

Ir kāda epizode no mammas jaunības, ko viņa stāstījusi; man ļoti patīk. Pēc kara mamma strādāja skolā kaut kur pie Daugavpils. Viņu izsaukusi vietējā partijas sūniņa un likusi stāties partijā. Mamma teikusi: labi, viņa stāsies, bet pēc partijas tīrīšanas. Tiem tur atkāries žoklis: pēc kādas tīrīšanas? Mamma teikusi: tad, kad partiju iztīrīs no dzērājiem; viņa nesēdēot partijās sa-

Šagada rudeni ar meitu Justīni pēc RTU 135. gadadienas svērbām.

pulcē kopā ar dzērājiem! Tā tas arī beidzies, jo vecie lauku partijnieki paši droši vien nesmādēja... Par šādiem jociņiem mamma, protams, varēja arī dabūt par velti redzēt baltos lācūkus...

– **Ista kretīnu deju variācija! Tavas mammas asprātīgi ironiskajā rīcībā kaut kā ļoti labi atpazīstams tavš piegājiens!**

– Jā, varbūt. Nenoliedzami, es saviem vecākiem par ļoti daudz ko esmu pateicīgs.

– **Kā tev trūkst?**

– Nekā netrūkst. Viss ir; viss ir bijis.

– **Tiesām ne pēc kā neilgojies? Jeb tā ir cita lieta?**

– Nē. Pareizāk būtu teikt – ir lietas, kuras es vēlētos ātrāk, nekā to man reiz bū.

Viss ir labi: man ir brīnišķīga meita, ļoti mīļa draudzene; man joprojām ir ko darīt; ir ļoti instrumenti... Esmu notērējis visu naudu, papildinot savu sintezatoru kolekciju, kura man ir varbūt lielākā Latvijā. Mana mīļotā Francija – šķiet, ka arī tur viss notiksies, «Pērkonam» koncerti tur jau bijuši un, ļoti iespējams, būs vēl. Diez vai man kādreiz piederēs pils Francijā – tad vajadzētu nodarboties nevis ar mūziku, bet pavisam citām lietām, būtu kaut kas jātur vai jānodarbojas ar juridisko pakalpojumu sniegšanu «Bankai Baltija»...

Man nekā netrūkst, bet ir pēc kā ilgoties, tā varētu teikt. Patīk procesi, patīk izbaudīt lietas.

– **Ar ko tu sevī cini, ko sev klusībā varbūt pārmet?**

– Tā varētu būt pīpšana. Mani vecāki, kad ciemojos pie viņiem, protams, nekad neaizmirst atgādināt, ka būtu ļoti atmetst vai smēķēt mazāk... Esmu par slinku, lai celtos piecos no rīta, lai dotos uz aikido nodarbībām, brauktu uz baseinu, spēlētu tenisu... Kādu laiku varētu saņemties un to darīt, bet pieņemu, ka tas atkal varētu *notrūkt*. Tā kā man nav regulāra darba, dzīvesveids ir tam pakārtots un viss notiek ļoti neregulāri.

Kādās situācijās varbūt neesmu izlēmīgs, man nav raksturīga pārāk ātra reakcija. Bieži neatrodu īstos vārdus; tikai tad, kad viss ir garām, saprotu, ko vajadzēja teikt un kā rīkoties. Man ir ciešama humora izjūta, kā pašam liekas, bet trūkst acumirkļa asprātības. Flegmatisks vai melanholisks? Tā arī neesmu ticis skaidrībā. Ir teikuši, ka man piemīt visu temperamentu iezīmes.

– **Kas tev šagādājis nopietnas ciešanas?**

– Varētu teikt, ka šķiršanās un viss, kas apkārt ap to. Tas ilga vairākus gadus un faktiski bija jau noticis sen, vienīgi... Patiesībā šķiršanās bija atbrīvošana no tā vājprāta, par ko var pārvērsties tik... Tik skaists pasākums,

kāds tas bija sākumā. Visa tā dēļ pilnīgi pievienojos katoļu baznīcas uzskatam – viena laulība, un viss. Vienreiz izvēlēties, un vairs nav variantu; vienkārti jādzīvo. Ja dzīvo ar tādu domu, tad gribot negribot atrod kādu kompromisu vai samierināšanos. Tiklīdz ir iespēja gan šā, gan tā, sākas tās smagās lietas.

– **Ko tu darītu ar lielu naudu?**

– Atklāti sakot, droši vien nezinātu, ko darīt. Nauda mani maz interesē, interesē lietas, ko var nopirkt par naudu...

– **Bez kurām lietām tu nevarētu iztikt?**

– Maize, siers, vīns – klasiskā franču trīsvienība. Štrausa terminoloģijā – valsis, vīns un sievietes... Tas pats, kas visiem. Ja būtu māja ar baseinu un tenisa kortu, sporta mašīnīte – kāpēc ne? Mājas bibliotēka, kādas drēbītes... Bet tas arī viss. Jo vairāk mantu, jo vairāk problēmu. Kā rakstīts Bībelē – krājiet mantu, ko rūsa un kodes nemaitā...

– **Askēts taču neesi?**

– Nē, man komforts patīk. Bet ne pārmērīgs.

– **Pils Francijā, baseins, tenisa korti – tev tādi miljonāra sapņi... Ar trolejbusu arī brauc?**

– To jau nevar zināt, varbūt visi, kas brauc trolejbusos, sapņo kā miljonāri... Dažkārt ir pat ļoti interesanti pabraukt trolejbusā, pavērot cilvēkus «tuvplānā».

– **Bieži iznāk?**

– Šad tad sanāk – piemēram, kad «izbeidzas» kāda no mašīnām. Man tiešām patīk vērot cilvēkus, nodarboties ar psiholoģiska rakstura apcerējumiem. Tas gan ir pietiekami reti, jo principā no sabiedrības izvairos, parasti satiekos tikai ar darba kolēģiem un mājiniekiem.

– **Pastāsti par savu tagadējo mašīnu. Tu, cik saprotu, brauc tikai ar tādām – vecām un ģeniāli smieklīgām?**

– Kas nesaprot, nekad nesapratīs. Kas saprot, spēj to novērtēt.

Šobrīd braucu ar citroenu, segvārd – *pīle*. Šī ir īpaša mašīna. Laikā no 60. līdz 80. gadam, man liekas, nav nevienas franču filmas, kurā šī mašīna neparādītos kādā komiskā epizodē. Šī mašīna ir pasaules rekordiste kategorijā «smile per mile» – smaidi uz jūdži, tas ir, cik smaidu jūdžē *pīles* braucējs var savākt... Smaidus, jāteic, var vērot arī Rīgas ielās.

Rīgā beidzot nodibināts *pīļu* īpašnieku klubs; visi kluba biedri ir ļoti forši cilvēki. Vairumam no viņiem ir arī normālas mašīnas...

Stāsta, ka šis auto konstruēts jau pirms kara. Kad sākās karš, franči eksperimentālo modeli esot aprakuši, lai vācieši to nedabūtu redzēt. Pēc kara izrakuši, un pirmo reizi tā izstādīta Ženēvas autosalonā 1949.gadā.

Pīles konstrukcija ir ģeniāla: tur ir viss, netrūkst nekā, bet viss maksimāli vienkāršs, maksimāli elementārs. Tādēļ ar mašīnu nav nekādu problēmu.

3M:
MĀKSLA, MĪLA & MAŠĪNA.

Šogad pie «Arsenāla» kopā ar Barbaru, pīli un Barbaras gleznām.

Ja tā apstājas, tas nozīmē, ka vai nu benzīns beidzies, vai riepa pārsprāgusi, citādi tā iet līdz izjukšanai. Kā dažās franču filmās arī notiek: aizbrauc līdz konkrētai vietai un izjūk pa daļām...

Man vispār patīk retro lietņņas – veci rakstāmgaldi, vestes, *hūtes*, kabatas pulksteņi – man ir tādi vien, bet visi apstājušies; tagad laiku rāda peidzeris. Patīk rakstīt ar pildspalvu nevis ar moderniem rakstāmiem.

– **Kādreiz nācies piedzīvot avāriju – nevis kā autobraucējam, nevis kā mūzikim, bet kā cilvēkam?**

– Diez vai ir kāds, kas to nav piedzīvojis. Lielākas un mazākas avārijas piedzīvojam visi, bet... iespējams, ka man ir diezgan bieža āda. Kādreiz ļoti daudz dzēru; varbūt tas palīdzēja kaut kā tikt daudz kam pāri. No otrās puses, ja man būtu ļoti depresīvas noslieces, varbūt būtu jau aizgājis *pa pieskari*, nodzēries, nonarkojies vai vēl kaut kā... Viss atkarīgs no tā, kā skatāties uz lietām. Ja tā padomā – kas ir tas, par ko uztraucamies, ar ko sevi mokām, pretstatā mūžībai un kosmosam? Kā rakstīja Veidenbaums: «Cik īsais brīdis ir laiku mūžībā tev dzīves spriests...»

Tai pašā laikā – ir jau, katram mums ir sirsniņa, kas jūt; katrs esam *baigais kosmos*; katrs riņķojam savā orbītā, un katram savas problēmas liekas globālas...

Jaunībā, protams, biju daudz lielāks maksimālists. Tagad pieņemu par labu visu, kas nāk.

– **Fatālists?**

– Jā, diezgan lielā mērā. Ja paskatās, kas un kā ar mani noticis, līdz šim visi apstākļi veidojušies ļoti labvēlīgi. Protams, ne bez darba. Bet citam varbūt ar visu strādāšanu neizdodas...

– **Liktenim tīci?**

– Jā, domāju, ka tas man ir... Īpaši labvēlīgs.

– **Jūties laimīgs šai dzīvē?**

– Te ir divi varianti: visu laiku vari saviebtu seju gaidīt lielo laimi, kura var tā arī neatnākt, un vari priecāties par katru brīdi un mirkli, atrast kādu sīkumu, par ko justies laimīgs. Es tuos pie otrā.

Te var atbildēt ar «Aldara» reklāmu: skaists mirklis ir zelta vērts. Varētu teikt – ikkatrs mirklis vērts, lai to izbaudītu. Kādreiz pietiek ar *pīli* izbraukt pa Rīgu, lai justos labi. Man patīk lasīt. Varbūt tāpēc arī ir tuvredzība, ka trīs gadu vecumā iemācījos lasīt un daru to līdz pat šim laikam. Patīk spēlēt tenisu, patīk peldēt – bet par šīm nodarbēm un manu slinkumu jau runājām.

– **Bieži aizraujies? Kādreiz iemīlies?**

– Aizrauties jau var bieži, bet iemīlēties – ārkārtīgi reti. Pašlaik ir tāds rets brīdis: esmu iemīlējis.

– **Kā tas ar tevi ir – tad?**

– Saulaināks skats uz dzīvi un saulaināka attieksme kopumā.

– **Tu spēj pavadīt laiku ar savu sievieti, pilnīgi aizmirstot pat mūziku, visu, padzīvojot kā, nu... nu, piemēram, kā Lenonam un Joko toreiz, kad viņi nekāpa laukā no gultas nedēļu vai cik tur?**

– Jā. No otras puses, tik cienījamā vecumā, kādā esmu es... Mums abiem ir savi darbi, savi pienākumi; jāpadara, kas darāms. Atlikušo laiku – to mēs tieši tā arī pavadām – kā Lenons un Joko.

– **Cienījams vecums – cik tad tas ir?**

– 39.

– **Un jūties vecs?**

– Jūtos normāli. Varētu teikt – beidzot jūtos pieaudzis. Ne jauns, ne vecs, bet pieaudzis – tieši tā. Vismaz pašam šķiet, ka daru daudz mazāk muļķību, esmu kļuvis diezgan... prātīgs. Tā gan varbūt ir jau vecuma pazīme, bet tai pašā laikā... tai pašā laikā jūtos pietiekami jauns.

– **Istais vecums tevi nebeidā?**

– Vienīgais, kas vecumā liekas visbēdīgākais, ir veselības problēmas. Bet ir jau visādas iespējas, lai to brīdi attālinātu, piemēram, par ļoti pamatotām uzskatu badošanās teorijas. Domāju, ka cilvēki noteikti var dzīvot daudz ilgāk, nekā tas caurmērā notiek.

Un galu galā – viena lieta ir mans vai tavs vecums, bet, ja šitā turpināsies, daudz lielāka problēma ir mūsu bērnu vecums.

– **Tīci ekoloģiskās apokalipses idejai? Vispār apokalipsei?**

– Bērnībā jutos nopietni sabijies. Mani vajāja doma, ka plānprātīgie krievi sāks bumboties ar amerikāņiem, un tad būs cauri. Rēķināju, ka Latvijā varbūt neiekrišs, bet biju gatavs rakt arī pagrabu. Pareizi, skolā taču mācīja, kā jāuzvedas atomkara laikā...

– **Bet tagad?**

– Tagad izturos pret to filozofiski. Kā būs lemts, tā notiks. Nekad jau nav izslēgts, ka kāds plānprātīgais... Bet jau teicu: uzskatu, ka viss nolemts iepriekš.

– **Bail tik un tā...**

– Nē. Nu jau vairs ne.

– **Ne no kā?**

– Lielos vilcienos ne no kā. Skaidrs, ka ienāk reizēm prātā visādas domas. Bet – kāda jēga baidīties? Ko tas mainīs? Jo baidīgāk braukšu ar mašīnu, jo lielāka iespēja, ka man kāds ieskries sānā. Varētu teikt, ka brīžam braucu diezgan riskanti. Bet ja to dara pārliecinoši...